

ויש מפרשים את דברי הגמ' כאן לחלק בין שבעה ומשהו לשבעה ומחצה, דוקא בכורות שיש בה רוחב ששה טפחים, שלדעתם דין לבד נאמר רק במחיצות הכוורת הנראות מבפנים הכוורת, ואין מצרפים את המחיצות החיצוניות שכנגד גובה הקרקעית של הכוורת שאין נראות מבפנים, שאין דין לבד אלא במחיצות [וכמו שנתבאר לעיל (ד"ה כפאה)], וכשהיא שבעה ומשהו מבחוץ, מן הסתם המחיצות הפנימיות יחד עם הלבד לא מגיעים לשיעור עשרה טפחים, אבל כשהיא שבעה ומחצה מבחוץ, מן הסתם המחיצות הפנימיות יחד עם הלבד מגיעים לשיעור עשרה טפחים, וכיון שהיא רחבה ששה טפחים, נעשית כרשות היחיד ופטורים על זדיקתה מהטעם ששינוי לעיל בזריקת כוורת שגובהה עשרה ורחבה ששה. אבל אילו הכוורת לא היתה רחבה ששה טפחים, לא היה נאמר דין לבד, כיון שאין בחלל הכוורת ד' טפחים מבפנים, ואין לדפנות דין מחיצה, שאין מחיצה אלא כשהיא מקפת רשות של ד' טפחים, ודין לבד נאמר רק במחיצות [וכמו שנתבאר לעיל (ד"ה כפאה)] (תוס' ד"ה כפאה וד"ה שבעה).

מחיצות לתוכן עשויות, שמטרת המחיצות להחזיק את הדבש שבתוך הכוורת, ולא להשתמש בהן כשהכוורת הפוכה (רש"י), וכיון שמחיצות הכוורת לא עשויות בשביל לחצוץ בין רשויות, לא נאמר בהן דין לבד להאריך את המחיצות (מאירי).

עמוד תשעה ברשות הרבים לא פחות ולא יותר, שבגובה זה העמוד ראוי לכתף עליו (רש"י; רמב"ם שבת יד, ח). ויש מפרשים שגובה העמוד בין תשעה לעשרה טפחים (רא"ש; טור או"ח שמה, י) שלדעתם בגובה זה העמוד ראוי לכתף עליו (בי"ש או"ח שמה, י).

רבים מכתפין עליו – בני רשות הרבים מעמידים את מאשם על העמוד בשביל לסדר אותו על כתפם, ודוקא כאשר משתמשים בו בפועל לכך, ולא די בכך שהעמוד ראוי לכך (רשב"א בשם הראב"ד; ראה שעה"צ שמה, לו, שיש סוברים כן בדעת הרמב"ם). ויש סוברים, שכל עמוד תשעה הראוי לכיתוף, נחשב רשות הרבים, אף שאין משתמשים בו בפועל לכך (מאירי בשם יח חולקים).

וְזָרַק וְנָח עַל גְּבֵי חֵיב, ואף שאין בו רוחב ד' טפחים, כיון שהוא נצרך לתשמיש הרבים (רש"י; רמב"ם שבת יד, ח), ובשונה מהנחה בשאר מקומות, שאין חייבים כשמניחים על מקום פחות מד' על ד' טפחים, לפי שחשיבות המקומות נקבעת לפי תשמישי אותו המקום: עמוד נועד לכתף ולסדר על גבי משאות, ותשמיש זה נעשה גם על עמוד צר, ואילו שאר מקומות נועדו להנחה רגילה, ואין מניחים על מקום שאין בו ד' טפחים (רשב"א בפי ראשון). ויש מפרשים שהחוב בזרק ונח על גביו, הוא רק כאשר יש בעמוד רוחב ד' טפחים (רשב"א ור"ן בשם הראב"ד, וראה גליון הש"ס).

פחות משלשה מדרס דרסי ליה רבים, וכל מקום שמהלכים עליו רבים, אינו מבטל את הרשות הרבים. ומלבד טעם זה מצינו טעם נוסף להחשיב את העמוד לרשות הרבים, מדין הלכה למשה מסיני של 'לבד' [וכמבואר להלן (צד, א)], והגמרא כאן נקטה את הטעם שהרבים דורסים אגב החידוש של הסיפא, שכאשר העמוד גבוה יותר משלשה אינו עומד לתשמיש הרבים, ולכן אינו נחשב רשות הרבים, שאילו היה עומד לתשמיש הרבים, היה נחשב רשות הרבים אף שהוא יותר משיעור לבד (קהלות יעקב, ב).

שְׂדֵי נוּפוּ בְּתַר עֶקְרוֹ, שבין חכמים ובין רבי סוברים שצריך הנחה על מקום שיש בו שיעור ד' טפחים גם ברשות היחיד, ושלא כדעת ר' חסדא [ראה רש"י, ש' שלרש"י היתה גירסא אחרת מהגירסא שלפנינו בגמ'], אלא שלדעת רבי הנחה על ענף שאין בו ד' טפחים, נחשבת הנחה על מקום שיש בו שיעור ד' טפחים, שהענפים מקבלים את החשיבות של הגזע שיש בו שיעור ד' טפחים (רש"י בפי ראשון, וראה רש"י). עוד יש לפרש, שבין חכמים ובין רבי סוברים כדעת ר' חסדא, שברשות היחיד חייבים גם כשמניחים על מקום שאין בו ד' טפחים, וכאן מדובר שהניח על ענף שהתפשט לרשות הרבים ועיקרו נטוע ברשות היחיד, ולדעת רבי 'שדי נופו בתר עיקרו', והנחה על הענף נחשבת כהנחה ברשות היחיד, שחייבים אף כשאין בו ד' טפחים (רש"י בפי שני, ע"פ מהרש"א).

וּרְבַן סְכָרֵי לֹא אֶמְרִין שְׂדֵי נוּפוּ בְּתַר עֶקְרוֹ. ■ וכך נפסק להלכה (רמב"ם שבת יד, ז).

זָרַק מוֹרָת לְרֵשׁוֹת הָרָבִים – מרשות היחיד לרשות הרבים, וכן הוא הדין כשזרקה ארבע אמות בתוך רשות הרבים (ראה שיטה לר"י).

רְחֵבָה שְׁשֶׁה פְטוּר, וזרקה כשהיא במצב של עמידה, שבצורה זו היא גבוהה עשרה טפחים ורחבה ד', ונחשבת רשות היחיד (רבינו יהונתן), ובמלאכת הוצאה חייבים רק על הוצאת כלים, כדרך שהיה במשכן, ולא על הוצאת דבר שיש לו דין של 'רשות' בפני עצמו (רש"י). ויש מפרשים טעם הפטור בזריקת כוורת שדינה כרשות היחיד, משום שהמקום ברשות הרבים שעליו נחה הכוורת, נהפך להיות לרשות היחיד, כדין הכוורת שמעליו, והרי הוא כמוציא מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים (תוס' ד"ה רחבה, ע"פ חזו"א או"ח סב, יא).

כְּפָאָה עַל פִּיָּה, שהכוורת כמין חבית עגולה וצידה העליון פתוח לגמרי, והניחה הפוכה כשפיה הפתוח לכיוון הארץ, ולדפנות הכוורת מהצד הפתוח יש 'דין מחיצה', ולכן נאמר בהן דין לבד האמור במחיצות, שכאשר המחיצה מגיעה סמוך לארץ בתוך שיעור לבד, היא כאילו מתארכת עד לארץ, אבל אילו היה מניח את הכוורת ישרה, כשהקרקעית הסתומה של הכוורת לכיוון הארץ, לדפנות הכוורת מהצד הזה, הסתום, אין 'דין מחיצות', ולא שייך לומר דין לבד להחשיב כאילו הן ארוכות יותר ממה שהן [אמנם יש דין נוסף של לבד, שנקום שפחות משלשה טפחים נחשב כמי שאינו, וזה דין כללי שנאמר בכל דבר, וגם בכלים ולא רק במחיצות, אבל אין זה שייך לענין סוגייתנו, שצריך להחשיב את המחיצות כאילו הן נמשכות ומגיעות עד לרצפה] (רש"י חזו"א או"ח סב, יא, ועמק ברכה סוכה יח, על דרך מש"כ הראשונים בסוגיא).

שְׂבָעָה וּמְשָׁהוּ חֵיב, שְׂבָעָה וּמְחָצָה פְטוּר, שכאשר הכוורת מגיעה סמוך לשלשה טפחים לארץ, נחשב כאילו הונחה ברשות הרבים, וראשה העליון מונח למעלה מעשרה, שהוא מקום פטור, ודוקא כשאינה רחבה ששה טפחים, שאילו היתה רחבה ששה טפחים, היה פטור גם בגבוהה שבעה טפחים ומשהו, שמדין לבד היתה נחשבת כגבוהה עשרה טפחים, כאשר ראשה היה מגיע סמוך לשלשה טפחים לארץ, ודינה כדין כוורת שגובהה עשרה ורחבה ששה, שנתבאר שאין חייבים על זדיקתה (רש"י, ע"פ רמב"ן ורשב"א).